

ΕΠΑΝΕΜΦΑΝΗΣΗ ΤΗΣ ΛΥΣΣΑΣ

Τζίκα Σταυρούλα
Ιατρός Δημόσιας Υγείας ΕΣΥ
Οδοντίατρος-Κτηνίατρος
Προϊσταμένη του Τμήματος Δημόσιας Υγιεινής
της Διεύθυνσης Υγείας Θεσσαλονίκης

Η ΛΥΣΣΑ ΕΙΝΑΙ ΖΩΟΑΝΘΡΩΠΟΝΟΣΟΣ

Η λύσσα είναι ιογενής λοίμωξη που προσβάλλει το νευρικό σύστημα, δηλαδή τον εγκέφαλο και τον νωτιαίο μυελό των θηλαστικών.

Τι προκαλεί την λύσσα;

Προκαλείται από ένα ιό της οικογένειας των Ραβδοϊών. Ο ιός επιβιώνει στο περιβάλλον ιδιαίτερα σε συνθήκες ψύχους.

ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ Ο ΙΟΣ ΤΗΣ ΛΥΣΣΑΣ;

Ο ιός απαντάται συνήθως και στο σάλιο των προσβεβλημένων ζώων.

ΠΩΣ ΜΕΤΑΔΙΔΕΤΑΙ Η ΛΥΣΣΑ;

Ο ιός μεταδίδεται στον άνθρωπο μέσω του σάλιου του μολυσμένου ζώου. Αυτό μπορεί να συμβεί με (3) κυρίως τρόπους:

- Μέσω δαγκώματος (δήγματος) ή γρατζουνιάς (εκδοράς).
- Μετά από γλείψιμο του ζώου σε δέρμα, που έχει πληγή, κόψιμο, τραύμα ή γδάρισμα (λύση της συνέχειάς του).
- Μέσω επαφής του σάλιου με τους βλεννογόνους (μάτια, μύτη, στόμα) του ανθρώπου.

Περίοδος μεταδοτικότητας

- Στο μολυσμένο ζώο ο ιός αποβάλλεται στο σάλιο συνήθως 3-7 ημέρες (σε ακραίες περιπτώσεις έως 10 ημέρες) πριν την έναρξη των συμπτωμάτων. Η αποβολή του ιού συνεχίζεται σε όλη τη διάρκεια της κλινικής νόσου, μέχρι το ζώο να καταλήξει. Κατά το ίδιο διάστημα βρίσκεται κυρίως στο κεντρικό νευρικό σύστημα.

Συχνότητα και γεωγραφική κατανομή

- 40.000-50.000 πεθαίνουν παγκοσμίως από λύσσα ετησίως
- Δέκα εκατομμύρια υποβάλλονται ετησίως σε αντιλυσσική αγωγή

Η λύσσα δε μεταδίδεται:

- ***Η λύσσα δε μεταδίδεται με το χείδεμα λυσσασμένου ζώου και την επαφή με αίμα, ούρα, κόπρανα από λυσσασμένο ζώο, οπότε και δεν απαιτείται μετεκθεσιακή προφύλαξη αν τα προαναφερθέντα συμβούν.***

ΠΟΙΑ ΖΩΑ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΜΟΛΥΝΘΟΥΝ ΚΑΙ ΝΑ ΜΕΤΑΔΩΣΟΥΝ

- Όλα τα θερμόαιμα θηλαστικά, άγρια και κατοικίδια, όπως: αλεπούδες, λύκοι, τσακάλια, κουνάβια, ρακούν, νυχτερίδες, σκύλοι, γάτες, βοοειδή, αιγοπρόβατα, άλογα κ.ά.
- 99% των ανθρώπινων θανάτων από λύσσα στον κόσμο συνδέονται με δήγμα (δάγκωμα) σκύλου.

Ποια ζώα δεν προσβάλλονται από την λύσσα;

- Τα πουλιά, τα ψάρια, τα ερπετά (π.χ. φίδια, σαύρες και χελώνες), τα αμφίβια (π.χ. βάτραχοι, σαλαμάνδρες) και τα έντομα δεν μολύνονται ούτε μεταδίδουν την νόσο.

Χρόνος επώασης στον άνθρωπο

- Η περίοδος επώασης εξαρτάται από την απόσταση του δήγματος από τον εγκέφαλο και την ποσότητα του ιού που ενοφθαλμίζεται. Στον άνθρωπο κυμαίνεται από 2-8 εβδομάδες. Μπορεί να ξεπεράσει και τα 3 χρόνια.

Επανεμφάνιση της λύσσας στα ζώα

- Η Ελλάδα ήταν ελεύθερη λύσσας από το 1987. Τον Οκτώβριο 2012 έγινε διάγνωση λύσσας σε ζώο της άγριας πανίδας (κόκκινη αλεπού) στην περιοχή Παλαιόκαστρο Περιφερειακής Ενότητας (ΠΕ) Κοζάνης και στα μέσα Νοεμβρίου 2012 σε ποιμενικό σκύλο στη περιοχή Ιεροπηγής (ΠΕ) Καστοριάς. Μετά ακολούθησαν και άλλα κρούσματα.

Συμπτώματα της λύσσας στα ζώα

- Τα συμπτώματα στην αρχή της νόσου μπορεί να είναι μη ειδικά, αλλά το πλέον χαρακτηριστικό σύμπτωμα τόσο στα κατοικίδια, όσο και στα άγρια και στα ζώα αναπαραγωγής (π.χ. πρόβατα, αγελάδες κλπ) είναι η αλλαγή συμπεριφοράς τους, η επιθετικότητα, ή/και εκδηλώσεις αυτο-ακρωτηριασμού.

Συμπεριφορά ύποπτη λύσσας:

- Νευρολογικά συμπτώματα
- Αλλαγή συνηθισμένης συμπεριφοράς
- Μη αναγνώριση οικείων προσώπων
- Υπερβολική επιθετικότητα
- Παράλυση –Σπασμούς
- Υπερβολική σιελόρροια-δυσκολία κατάποσης
- Άρνηση φαγητού-αλλαγή φωνής

Τα συμπτώματα της λύσσας στον άνθρωπο

- Τα πρώιμα συμπτώματα της νόσου στον άνθρωπο είναι μη ειδικά και περιλαμβάνουν πυρετό, πονοκέφαλο και γενικευμένη αδιαθεσία και αδυναμία. Μπορεί να συνυπάρχει ο πόνος ή ανεξήγητο αίσθημα μουδιάσματος, τρυπήματος ή τσιμπήματος (παραισθησίες) στο σημείο του τραύματος.

Μορφές της νόσου

- η μανιακή και
- η παραλυτική

Μανιακή μορφή

- Οι ασθενείς με τη μανιακή μορφή, εμφανίζουν υπερδιέγερση, ευέξαπτη συμπεριφορά, υδροφοβία (φόβος για το νερό) και μερικές φορές αεροφοβία. Ο θάνατος επέρχεται μετά από λίγες ημέρες (συνήθως 6) από καρδιοαναπνευστική ανακοπή.

Παραλυτική μορφή

- Η παραλυτική μορφή ευθύνεται για το **30%** του συνόλου των κρουσμάτων στον άνθρωπο. Είναι λιγότερο δραματική και διαρκεί συνήθως περισσότερο από τη μανιακή μορφή. Οι μύες σταδιακά παραλύουν αρχίζοντας από το σημείο του δήγματος (δαγκώματος) ή της γρατζουνιάς. Άλλα ειδικά συμπτώματα που εμφανίζονται στην λύσσα περιλαμβάνουν την αϋπνία, το άγχος, τις ψευδαισθήσεις, τη σιελόρροια και τη δυσκολία στην κατάποση.

Παραλυτική μορφή

- Προοδευτικά εγκαθίσταται κώμα και επέρχεται ο θάνατος λόγω παράλυσης των αναπνευστικών μυών. Συχνά η διάγνωση της παραλυτικής μορφής συγχέεται με άλλα νοσήματα με αποτέλεσμα να μην γίνεται η διάγνωση της λύσσας.

Χρόνος επώασης της λύσσας στον άνθρωπο;

- Ο χρόνος επώασης κυμαίνεται από λίγες ημέρες έως και χρόνια (επτά), αλλά συνήθως είναι 3-8 εβδομάδες.

Μπορεί η λύσσα να μεταδοθεί από άνθρωπο σε άνθρωπο;

- Καθώς ο ιός εκκρίνεται στο σάλιο, είναι θεωρητικά δυνατή η μετάδοση της λύσσας από άνθρωπο σε άνθρωπο, αλλά δεν έχει περιγραφεί στη βιβλιογραφία. Για το λόγο αυτό συστήνεται η χρήση βασικών προφυλάξεων με τη χρήση γαντιών, απλής μάσκας και γυαλιών προστασίας για τα μάτια, για το ιατρονοσηλευτικό προσωπικό που νοσηλεύει ασθενή ύποπτο για λύσσα. Για το προσωπικό νεκροτομείου που θα διαχειριστεί νευρικό ιστό σκόπιμη είναι επίσης η χρήση πλαστικής ποδιάς, μάσκας με ασπίδα, προστατευτικών γυαλιών και διπλών ή χονδρών γαντιών.

Τρόποι Περιορισμού από τον κίνδυνο έκθεσης στη λύσσα

- Εμβολιάζει **οπωσδήποτε** τα κατοικίδιά του (σκύλοι, γάτες κ.λπ.).
- Δεν αφήνει τα κατοικίδιά του να περιπλανώνται μακριά από το σπίτι, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της νύχτας. Καλό είναι να τα ασφαλίζει με λουρί και σε περιφραγμένο χώρο.
- Αποφεύγει την επαφή με άγρια ή αδέσποτα ζώα και ζώα, που έχουν προκύψει από διασταύρωση κατοικίδιων με άγρια ζώα.
- Διδάσκει τα παιδιά να μην προσεγγίζουν ποτέ ζώα τα οποία δεν γνωρίζουν ακόμη και εάν αυτά φαίνονται φιλικά.

Τρόποι Περιορισμού από τον κίνδυνο έκθεσης στη λύσσα

- **Δεν αγγίζει νεκρά ζώα.**
- **Κρατά τα άγρια ζώα μακριά από κατοικίες και εργασιακούς χώρους.**
- **Δεν αφήνει ζωοτροφή και νερό εκτεθειμένα σε εξωτερικούς χώρο**
- **Να ασφαλίζονται τα απορρίμματα σε κάδους με κάλυμμα.**

Πώς μπορεί κανείς να προστατεύσει τα κατοικίδια του από τη λύσσα;

- Βεβαιώνεται ότι οι γάτες και οι σκύλοι του έχουν εμβολιαστεί για τη λύσσα και κάνουν τις προβλεπόμενες επαναληπτικές δόσεις, σε συνεννόηση με τον κτηνίατρο. Ακόμη και οι γάτες, που είναι αποκλειστικά μέσα στα σπίτια, θα πρέπει να εμβολιάζονται.
- Δεν αφήνει τα ζώα του να περιπλανώνται ελεύθερα ιδιαίτερα τη νύχτα, ώστε να μην δεχτούν επίθεση από κάποιο άγριο ζώο.

Μέτρα προστασίας από νεκρά ζώα

- *Τι θα πρέπει να κάνει κανείς αν βρει το κατοικίδιό του ή κάποιο ζώο στο κοπάδι του τραυματισμένο από κάποιο αδέσποτο ή άγριο ζώο, σε περιοχές υψηλού κινδύνου για λύσσα;*
- Θα πρέπει να μην το αγγίξει, να μην αφήσει να έρθουν σε επαφή άλλα ζώα με το νεκρό, και να επικοινωνήσει αμέσως με τον κτηνίατρό του και την οικεία Δ/νση Αγροτ. Οικονομίας και Κτηνιατρικής

Τι θα πρέπει να κάνει κανείς, αν τον δαγκώσει ένα άγριο ή αδέσποτο ζώο ύποπτο λύσσας;

- Να πλύνει αμέσως την περιοχή με άφθονο νερό και σαπούνι για τουλάχιστον 15 λεπτά και να απολυμάνει το τραύμα με αλκοολούχο ή ιωδιούχο αντισηπτικό.
- Να επικοινωνήσει το συντομότερο δυνατόν με το γιατρό του για την αξιολόγηση της έκθεσης και τη Δ/νση Αγροτ. Οικονομίας και Κτηνιατρικής της τοπικής Περιφερειακής Ενότητας.
- Να προσπαθήσει να συγκρατήσει στη μνήμη του την εικόνα του ζώου και το σημείο στο οποίο κατευθύνθηκε το ζώο, ώστε να δώσει πληροφορίες στη Δ/νση Αγροτ. Οικονομίας και Κτηνιατρικής της τοπικής Περιφερειακής Ενότητας.

Τι θα πρέπει να κάνει κανείς, αν τον δαγκώσει ένα άγριο ή αδέσποτο ζώο ύποπτο λύσσας

- Να επικοινωνήσει το συντομότερο δυνατόν με το γιατρό του για την αξιολόγηση της έκθεσης και τη Δ/νση Αγροτ. Οικονομίας και Κτηνιατρικής της τοπικής Περιφερειακής Ενότητας.
- Να προσπαθήσει να συγκρατήσει στη μνήμη του την εικόνα του ζώου και το σημείο στο οποίο κατευθύνθηκε το ζώο, ώστε να δώσει πληροφορίες στη Δ/νση Αγροτ. Οικονομίας και Κτηνιατρικής της τοπικής Περιφερειακής Ενότητας.

περιοχές υψηλού κινδύνου για λύσσα, αν έρθει σε επαφή με νυχτερίδα;

- Η έκθεση σε νυχτερίδα στη χώρα μας κρίνεται ως υψηλού κινδύνου μόνο όταν καταλείπει εμφανές τραύμα όπως π.χ. δάγκωμα. Επομένως σε τυχαία επαφή με νυχτερίδα θα πρέπει να ελέγχετε για τυχόν τραύματα και να απευθύνεστε σε επαγγελματία υγείας και στη Δ/νση Αγροτ. Οικονομίας και Κτηνιατρικής της τοπικής Περιφερειακής Ενότητας. Σε περίπτωση που η τυχαία έκθεση αφορά σε παιδί συστήνεται η εκτίμηση από τον θεράποντα ιατρός σε συνεργασία με τις τοπικές αρχές δημόσιας υγείας.

Νυχτερίδα ύποπτη λύσσας

- Όπως συμβαίνει και για τα υπόλοιπα ζώα, μια νυχτερίδα που αποκλίνει από τη φυσιολογική συμπεριφορά ή δείχνει άρρωστη είναι περισσότερο πιθανό να νοσεί από λύσσα και να είναι μεταδοτική.

Ποια είναι η θεραπεία για τη λύσσα;

- Δεν υπάρχει αποτελεσματική θεραπεία για τη λύσσα και η νόσος έχει **θνητότητα σχεδόν 100%**.
- Ο **μόνος αποτελεσματικός τρόπος προστασίας από τη λύσσα είναι:**
- είτε **προληπτικός** (πριν την έκθεση) **εμβολιασμός** με το αντιλυσσικό εμβόλιο, που συστήνεται για τις ομάδες υψηλού κινδύνου
- είτε **έγκαιρη χορήγηση εμβολίου και ανθρώπινης ανοσοσφαιρίνης** μετά την έκθεση (δάγκωμα ύποπτου ζώου κ.λπ.).

Αντιλυσσικό εμβόλιο και ορός

- Το αντιλυσσικό εμβόλιο, που κυκλοφορεί στην Ελλάδα (Vaccin Rabique Pasteur), είναι αδρανοποιημένο, κεκαθαρμένο εμβόλιο, και περιέχει το στέλεχος Wistar Rabies PM/WI 38 1503-3M. Το αντιλυσσικό εμβόλιο στην Ελλάδα διατίθεται από το Ελληνικό Ινστιτούτο Pasteur προς τις κατά τόπους Δ/νσεις ΔΥ, τα νοσοκομεία ή ΚΥ μετά από σχετικό αίτημα.
- Η ειδική ανοσοσφαιρίνη κατά της λύσσας (αντιλυσσικός ορός) που κυκλοφορεί στην Ελλάδα (Berirab P), είναι ανθρώπινη και διατίθεται μέσω του Ινστιτούτου Φαρμακευτικής Έρευνας και Τεχνολογίας (ΙΦΕΤ) προς τις κατά τόπους Δ/νσεις ΔΥ, τα νοσοκομεία ή ΚΥ μετά από σχετικό αίτημα.
-

Ποιες ομάδες ατόμων κινδυνεύουν περισσότερο από λύσσα;

- Κτηνίατροι και θηροφύλακες ή άλλο προσωπικό που εμπλέκεται στο πρόγραμμα επιτήρησης της λύσσας στα ζώα
- Εργαζόμενοι στην υπηρεσία συλλογής αδεσπότην των Δήμων που έχουν συχνή και άμεση επαφή με ζώα
- [?] Εργαζόμενοι που έχουν επαγγελματική ενασχόληση σε κυνοκομεία – καταφύγια
- αδεσπότην ή άλλων ζώων και έχουν συχνή και άμεση επαφή με ζώα (π.χ. φροντίδες

Ποιες ομάδες ατόμων κινδυνεύουν περισσότερο από λύσσα;

- Εργαζόμενοι σε φάρμες εκτροφής γουνοφόρων ή άλλων άγριων ζώων που έχουν συχνή και άμεση επαφή με ζώα
- Κτηνίατροι ή άλλο προσωπικό που εργάζεται σε Συνοριακούς Σταθμούς Υγειονομικού Κτηνιατρικού Ελέγχου, εφόσον έρχονται σε άμεση επαφή με εισαγόμενα ζώα
- Εργαζόμενοι σε διαγνωστικά εργαστήρια λύσσας

Ποιες ομάδες ατόμων κινδυνεύουν περισσότερο από λύσσα

- Κτηνίατροι και βοηθητικό προσωπικό που κατά την άσκηση της κλινικής πράξης έρχονται σε συχνή επαφή με δυνητικώς μολυσμένα – μεταδοτικά ζώα
- Εργαζόμενοι, οι οποίοι έχουν συχνή και άμεση επαφή με ζώα για τον έλεγχο της ηλεκτρονικής σήμανσης και της εμβολιαστικής κατάστασης των ζώων

Ποιες ομάδες ατόμων κινδυνεύουν περισσότερο από λύσσα;

- Ομάδες ή μεμονωμένα άτομα στα οποία τεκμηριώνεται συνεχής, συχνός ή αυξημένος κίνδυνος έκθεσης στον ιό της λύσσας
- σπηλαιολόγοι, εργαζόμενοι σε σφαγεία, ταξιδιώτες σε χώρες ή περιοχές με αυξημένη επίπτωση λύσσας, όταν η πρόσβαση σε αντιλυσσικά εμβόλια και ανοσοσφαιρίνη είναι δυσχερής, και γενικά άτομα που έχουν στενή επαφή με άγρια ή αδέσποτα ζώα.

**☐ Μέτρα προστασίας στις ομάδες
υψηλού κινδύνου πριν από πιθανή
έκθεση στην λύσσα;**

- Εκτός από τις βασικές προφυλάξεις κατά την επαφή τους με το ύποπτο ζώο, συστήνεται ο εμβολιασμός προληπτικά, πριν από την έκθεση, με 3 δόσεις εμβολίου (**Ημέρες 0, 7, 21 ή 28**). Θα πρέπει επίσης να γίνονται αναμνηστικές δόσεις του εμβολίου, ανάλογα με τις οδηγίες κάθε σκευάσματος εμβολίου, καθώς και το είδος της έκθεσης κάθε ατόμου.

Αντιλυσσικό εμβόλιο και ο αντιλυσσικός ορός

- **A) Αντιλυσσικό εμβόλιο:** Για το συγκεκριμένο τύπο εμβολίου, που κυκλοφορεί στην Ελλάδα, μετά από ύποπτη έκθεση συνιστάται η χορήγηση **5 δόσεων εμβολίου:** ημέρα **0**, ημέρα **3**, ημέρα **7**, ημέρα **14** και την ημέρα **28**. Ως ημέρα **0**, ορίζεται η ημέρα λήψης της πρώτης δόσης του αντιλυσσικού εμβολίου, η οποία καλό θα ήταν να συμπίπτει με την ημέρα της έκθεσης στην ασθένεια.

Χορήγηση εμβολίου και ορού

- Σε ανοσοκατεσταλμένα άτομα, λόγω υποκείμενου νοσήματος ή λήψης φαρμάκων που επηρεάζουν την ανοσία (όπως για παράδειγμα είναι τα κορτικοειδή), συνιστάται έλεγχος αντισωμάτων κατά της λύσσας 2 έως 4 εβδομάδες μετά την τελευταία δόση του εμβολίου. Εάν ο τίτλος αντισωμάτων βρεθεί μικρότερος από 0,5 U.I./ml (Μέθοδος RFFIT), συνιστάται η χορήγηση μιας επιπλέον δόσης του εμβολίου (σύμφωνα με τις οδηγίες της κατασκευάστριας εταιρείας), καθώς και η συμβουλή εξειδικευμένου ιατρού (Λοιμωξιολόγος). Επίσης θεωρείται σκόπιμο (εάν αυτό είναι εφικτό), να διακόπτεται για εύλογο χρονικό διάστημα, η χορήγηση τυχόν ανοσοκατασταλτικών φαρμάκων ώστε να ολοκληρωθεί η παραγωγή αντισωμάτων από το εμβόλιο.

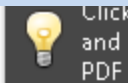
Αντιτετατικός εμβολιασμός και αντιβίωση

- Προφύλαξη για τέτανο εφόσον ο ασθενής δεν είναι ανοσοποιημένος.
- Χορήγηση αντιβιοτικών εφόσον κρίνεται απαραίτητο.
- Δεν συνιστάται συρραφή του τραύματος, εκτός εάν η κλινική εικόνα το απαιτεί.

Εμβόλιο λύσσας	Προφυλακτικός εμβολιασμός	Οδός χορήγησης	Δοσολογικό σχήμα	Αντιλυσσικός ορός
Προφυλακτική χορήγηση (πριν την έκθεση)	-	ενδομυϊκά	ημέρες 0, 7, 21 ή 28	όχι
Χορήγηση μετά την έκθεση	Ναι*	ενδομυϊκά	ημέρες 0, 3	όχι
	Όχι	ενδομυϊκά	ημέρες 0, 3, 7, 14, 28	ναι (εάν κριθεί απαραίτητο-βλέπε αλγόριθμο)

*Αν έχουν παρέλθει πάνω από 5 έτη από τον τελευταίο εμβολιασμό ή ο τίτλος αντισωμάτων είναι χαμηλός (ανάλογα με το τύπο του εμβολίου και τις οδηγίες της κατασκευάστριας εταιρείας) μπορεί ενδεχομένως να κριθεί αναγκαία η εκ νέου πλήρης ανοσοποίηση (με 5 δόσεις) και χορήγηση ανοσοσφαιρίνης.

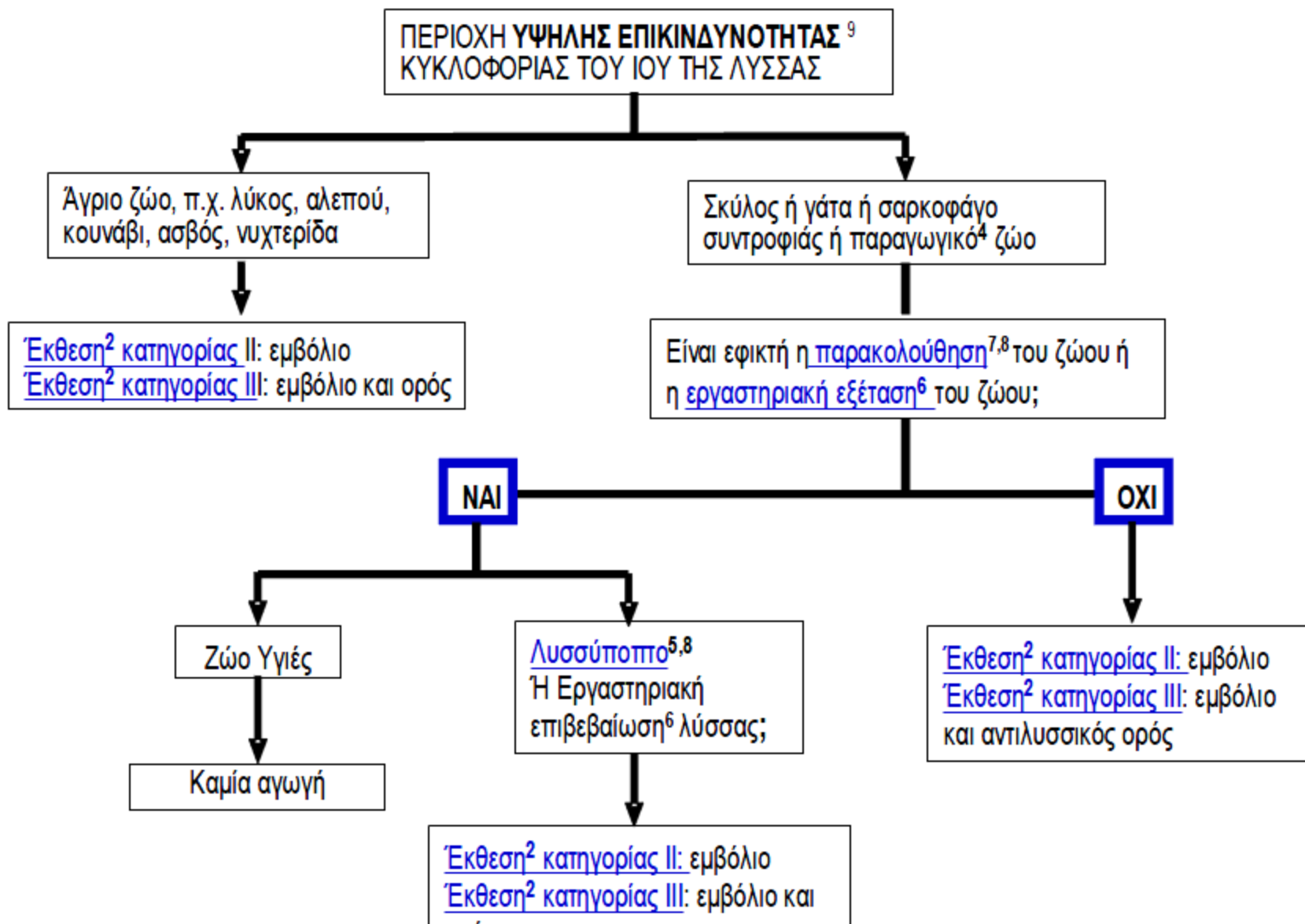
ΑΛΓΟΡΙΘΜΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟΥ ΜΕ ΠΙΘΑΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟΝ ΙΟ ΤΗΣ ΛΥΣΣΑΣ

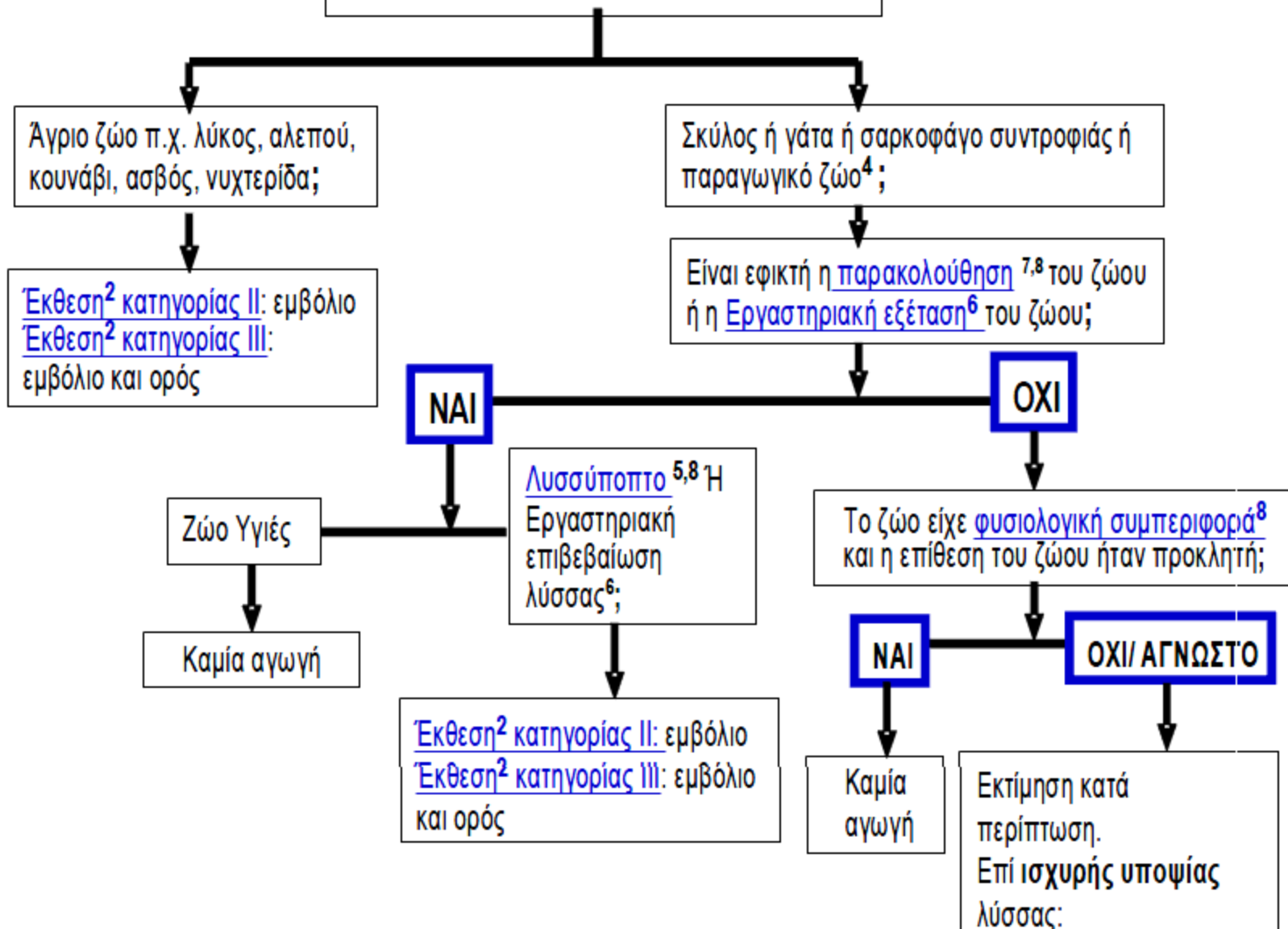
- ✓ Καλή πλήυση του τραύματος
- ✓ Καλή λήψη ιστορικού συμβάντος
- ✓ Φυσιολογική ή ύποπτη συμπεριφορά ζώου;
- ✓ Επικοινωνία με κτηνιάτρους και δημόσια υγεία

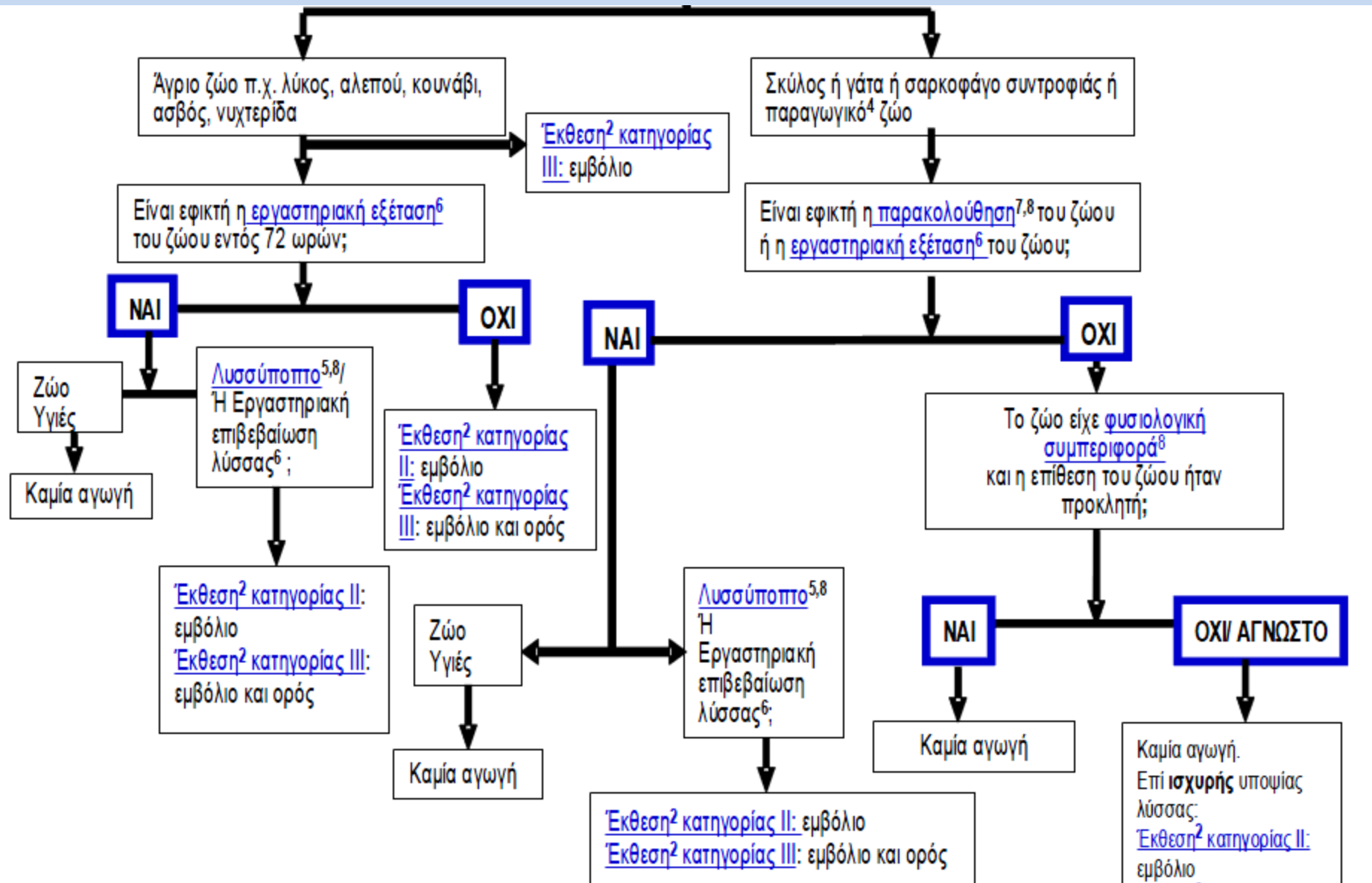
ΑΛΓΟΡΙΘΜΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟΥ ΜΕ ΠΙΘΑΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟΝ ΙΟ ΤΗΣ ΛΥΣΣΑΣ¹

ΣΕΛΙΔΑ 3

ΠΕΡΙΟΧΗ **ΕΝΔΙΑΜΕΣΗΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ**⁹
ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΙΟΥ ΤΗΣ ΛΥΣΣΑΣ

Παρακολούθηση ζώου

- Θα πρέπει να καταβληθεί *κάθε δυνατή προσπάθεια, σε συνεργασία με τους Δήμους,* να εντοπιστεί το ζώο και να τεθεί υπό παρακολούθηση. **Αν βρεθεί το ζώο και είναι καλά, δε χρειάζεται να χορηγηθεί αγωγή.**
αγωγής.
- Αν το ζώο τεθεί υπό παρακολούθηση, επί αποκλεισμού υποψίας λύσσας, η αγωγή να διακόπτεται.

**Σε ποια περίπτωση μπορώ να
διακόψω τη χορήγηση των δόσεων
του αντιλυσσικού εμβολίου;**

- Αυστηρά και μόνο στην περίπτωση που συλληφθεί το ζώο και αποδειχθεί μετά από παρακολούθηση από κτηνίατρο ή μετά από εργαστηριακό έλεγχο του εγκεφάλου του ότι δεν πάσχει από λύσσα.

Αντενδείξεις αντιλυσσικού εμβολίου

- Εφ' όσον έχει προηγηθεί επαφή υψηλού κινδύνου με λυσσύποπτο ζώο **δεν υπάρχουν αντενδείξεις** για τη χορήγηση του εμβολίου. Ακόμα και βρέφη, υπερήλικες, έγκυες γυναίκες και ανοσοκατεσταλμένα άτομα θα πρέπει να λάβουν την προληπτική ανοσοποίηση.

Ποιες ομάδες ατόμων εξαιρούνται από τη χορήγηση αντιλυσσικού ορού;

- Άτομα που έχουν λάβει 3 δόσεις εμβολίου σε προληπτικό σχήμα (προ της έκθεσης).
- Άτομα που έχουν εμβολιαστεί στο παρελθόν με το πλήρες σχήμα (5 δόσεις) μετά από έκθεση σε λυσσύποπτο ζώο.
- Άτομα που έχουν πιστοποιημένο ικανοποιητικό τίτλο αντιλυσσικών αντισωμάτων μετά από αναφερόμενο αντιλυσσικό εμβολιασμό στο παρελθόν.

Το εμβολιασμένο άτομο τι θα πρέπει να κάνει;

- Να πλύνει αμέσως την περιοχή με άφθονο νερό και σαπούνι για τουλάχιστον 15 λεπτά και να απολυμάνει το τραύμα με αλκοολούχο ή ιωδιούχο αντισηπτικό.
- Να επικοινωνήσει το συντομότερο δυνατόν με το γιατρό του και με την οικεία Δ/νση Αγροτ. Οικονομίας και Κτηνιατρικής.
- Ο θεράπων γιατρός θα αποφασίσει σχετικά με τον αριθμό των δόσεων εμβολίου που πιθανόν να χορηγηθούν συμπληρωματικά (συνήθως 2 δόσεις: **ημέρες 0 και 3**, ενώ υπάρχει και πιθανότητα ανάγκης επανάληψης όλου του σχήματος εμβολιασμού μετά την έκθεση με 5 δόσεις).

Παρενέργειες από το εμβόλιο κατά της λύσσας

- Το εμβόλιο της λύσσας θεωρείται ένα αρκετά ασφαλές εμβόλιο. Στις ανεπιθύμητες ενέργειες του εμβολίου περιλαμβάνονται:
- 1) **Τοπικές, ήπιες:** όπως πόνος στο σημείο εμβολιασμού, ερυθρότητα, τοπικό οίδημα, κνησμός και σκληρία
- 2) **Γενικευμένες:** Μέτριος πυρετός, ρίγη, αδιαθεσία, αδυναμία, κεφαλαλγία, ίλιγγος, μυαλγίες, γαστρεντερικές διαταραχές (όπως ναυτία, κοιλιακό άλγος)
- 3) **Ασυνήθεις (σοβαρές):** Αναφυλαξία, κνίδωση, γενικευμένο εξάνθημα

Που μπορώ να βρω αντιλυσσικό εμβόλιο και αντιλυσσικό ορό;

- Τόσο το αντιλυσσικό εμβόλιο όσο και ο αντιλυσσικός ορός είναι Κρατικά Είδη και δεν κυκλοφορούν ελεύθερα στα φαρμακεία.
- Αντιλυσσικό εμβόλιο και ορό μπορεί να προμηθευτεί νοσοκομείο ή ΚΥ, όταν ο θεράπων ιατρός σας κρίνει ότι χρειάζεται η χορήγησή τους λόγω επαφής υψηλού κινδύνου με ύποπτο ζώο (μετά από επαφή με την οικεία Δ/νση Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας στην Περιφερειακή Ενότητα).

- Ο θάνατος στα ζώα και στον άνθρωπο επέρχεται σε 2-14 ημέρες μετά την έναρξη των συμπτωμάτων.
- Δεν υπάρχει αποτελεσματική θεραπεία για τη λύσσα. Μετά την εκδήλωση των συμπτωμάτων στον άνθρωπο ή στα ζώα, η νόσος έχει **θνητότητα σχεδόν 100%**.

Διαχείριση έκθεσης σε δόλωμα - εμβόλιο

- Καλή λήψη ιστορικού
- Καλή πλύση όλων των περιοχών του σώματος που ήρθαν σε επαφή με το δόλωμα –εμβόλιο
- Αν πρόκειται για δέρμα:15 λεπτά με άφθονο νερό και σαπούνι. Αν είναι εφικτό εφαρμογή αλκοολούχου (70%) ή ιωδιούχου αντισηπτικού διαλύματος στο τραύμα ή την ανατομική περιοχή έκθεσης.
- Αν πρόκειται για βλεννογόνο: με άφθονο νερό

Εμβόλια -δολώματα

ΑΛΓΟΡΙΘΜΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗΣ ΔΟΛΩΜΑ-ΕΜΒΟΛΙΟ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΛΥΣΣΑΣ.pdf - Adobe Reader

File Edit View Document Tools Window Help

103% Find

έναρξη

Λύσσα 18-2-2014

Λύσσα 18-2-2014

Microsoft PowerPoint ...

ΑΛΓΟΡΙΘΜΟΣ ΔΙΑΧΕ...

Έγγραφο1 - Microsof...

EN 2:40 μμ

Αλγόριθμος διαχείρισης κατά του δολώματος -εμβολίου

Παρακολούθηση λυσσύποπτου ζώου

- Στην χώρα μας το ζώο παρακολουθείται για **15**ημέρες από την στιγμή που έγινε η έκθεση.
- Αν παρατηρηθούν συμπτώματα λύσσας **15**ημέρες μετά από την στιγμή του συμβάντος, τότε δεν συντρέχει λόγος θεραπείας για το θύμα γιατί την στιγμή της επίθεσης δεν βρισκόταν ο ιός στο σάλιο του ζώου.

Ομάδες υψηλού κινδύνου που πρέπει να εμβολιαστούν

- Κτηνίατροι
- Θηροφύλακες
- Σπηλαιολόγοι
- Άτομα που χειρίζονται ζώα
- Άτομα που δουλεύουν στο εργαστήριο που χειρίζεται τον ιό της λύσσας.

Αντιμετώπιση της λύσσας

- Η πρόληψη εμφάνισης νόσου στον άνθρωπο και η μείωση της πιθανότητας έκθεσης των ανθρώπων στους μολυσμένους ξενιστές του ιού.
- η επιδημιολογική διερεύνηση της νόσου.
- Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με τον κίνδυνο έκθεσης στον ιό της λύσσας.

Πότε αρχίζει η αντιλυσσική αγωγή

- i) Σε ζώο που είχε ενδείξεις λυσσύποπτης συμπεριφοράς ή σε άγνωστη συμπεριφορά:
 - 24 ώρες από την έκθεση σε έκθεση κατηγορίας III (π.χ. δάγκωμα)
 - 72 ώρες από την έκθεση σε έκθεση κατηγορίας II
 - ii) Σε ζώο που δεν είχε ενδείξεις λυσσύποπτης συμπεριφοράς
 - -72 ώρες για έκθεση οποιασδήποτε κατηγορίας.

Εργαστηριακή διάγνωση της λύσσας

- Το προς εξέταση δείγμα πρέπει να αποστέλλεται στο εργαστήριο σύντομα (24-48 ώρες), αλλιώς να καταψύχεται.

Ποιος αποφασίζει για τον εμβολιασμό

Η επιλογή των κατάλληλων ενεργειών για την αντιμετώπιση του συγκεκριμένου κάθε φορά περιστατικού και με γνώμονα πάντοτε την προστασία της Δημόσιας Υγείας, βαρύνει τον θεράποντα ιατρό.

Που γίνεται ο αντιλυσσικός εμβολιασμός

- Η **πρώτη** δόση εμβολίου και ο ορός γίνεται στο νοσοκομείο και οι υπόλοιπες
- **Τέσσερες** στην Διεύθυνση Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας της οικείας Περιφερειακή Ενότητας.

Παρακολούθηση ύποπτου ζώου

- Θα πρέπει να καταβληθεί *κάθε δυνατή προσπάθεια, σε συνεργασία με τους Δήμους,* να εντοπιστεί το ζώο και να τεθεί υπό παρακολούθηση. **Αν βρεθεί το ζώο και είναι καλά, δε χρειάζεται να χορηγηθεί αγωγή.** Η προσπάθεια εντόπισης και παρακολούθησης του ζώου θα πρέπει να συνεχίζεται ακόμα και κατά τη διάρκεια χορήγησης της αγωγής.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας